

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Indissolubilitate Matrimonij Rati Fidelium. Caput Sextum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

est, quia nolens converti, dat justam causam, propter quam Divortium facere, conversus possit; quo Divortio facto, jam conversus, utpotè innocens, poterit licitè illos status eligere, monito prius altero conjugè, juxta mōdo dicta *nu. 9.* & juxta ea, quæ dicuntur, cum de Divortio disputatur.

CAPUT VI.

De indissolubilitate Matrimonii Rati Fidelium.

§. I.

An hoc Matrimonium Ratum sit auctoritate Pontificis dissolubile?

VT plurium DD. sententias omit- tam, quas apud Sanchez a habes, alioque; duæ sunt hæc in re præci- *1. Aver. quæ. 2. ma- tr. sc. 6. præsertim V. Tertio. Castr. d. 13. de spō. p. 2. §. 4. Pont. lib. 9. c. 3. p. 2. Pont. l. c.*

1. Altera negat cum Pont. *b* cujus potissi- mum fundamentum è posteriore est, quia, si posset à Pontifice, quamvis ex causa, dissolvi Ratum, posset, & consummatum, quod inau- ditum in Ecclesia Dñi est. Sequela probatur, quia eadem causæ, evitationes scilicet scan- dalorum, rixarum, & discordiarum æquè in- terdum sunt in consummato, ac sunt in Rato. A priori, quia Matrimonium ratum est ejus- dem rationis, ac consummatum, quoad es- sentiam. Copula enim nihil addit essentiæ, vel integritati Matrimonii, quod consistit in ipsa traditione, & acceptatione corporum. Ergo, si eadem semper est essentia, eadem in utroque indissolubilitas; quare, sicut Ponti- fex dissolvere nequit consummatum, sic ne- quibit Ratum.

2. Altera sententia affirmat, eamque se- quitur Sanchez cum aliis. Et Leand. *d* quidem dicit priorem sententiam esse speculative & Leand. *d* probabilem, hanc verò posteriorem probabi- liorem esse practicè. Eandem hanc posteri- orem tenet Suar. *e* qui refert, se vidisse Bullam e Suar. *To. Greg. XIII.* dispensantis in Matrimonio Ra- to. Sed quid hoc ad aliud, quod narrat Hen- ric. *6. c. 11. q. 1.* hoc est, eundem Greg. XIII. una die, tre- decim Dispensationes dedisse de hac re? Ad- d. *Henric. de, & similes dispensationes, quas fuisse con- cessas à Martino V. Eugenio V. Pio III. Pio V. meminit Hurt. l. c.*

3. Fundamentum præcipuum hujus sen-

tentia à posteriori ducitur à tot dictis con- cessionibus, quas per Summos Pontifices in- validè, vel illicitè esse datas, affirmare quis audeat? A priori autem, quia, licet firmiter teneamus, Matrimonium ratum esse ex se in- dissolubile; tamen non propterea negatur Deo potestis dispensandi mutando materiã, ut fusè prosequuntur Theologi. Quoniam ergo videmus Ecclesiam hac potestate per tot Pontificum seriem fuisse usam, tenendum omnino est, eam ipsi à Christo Domino fuis- se communicatam. Quare perinde hæc sen- tentia certa alicui videbitur, ac est illa, quam omnes docemus, & Tridentinum definit, ut mox videbimus, puta Matrimonium ratum dissolvi per professionem Religiosam; undè enim Tridentinum id decrevit? certè, non ni- si, quia sic Ecclesia ab initio usurpavit: ac idem usurpavit in re nostra per tot Ponti- fices.

4. Hæc sententia est probabilior, fateor ta- men priorem sua probabilitate nequaquam carere, responsiones autem argumentorum utriusque partis vide apud citatos.

5. Inquires. An invito altero ex conjugibus possit Pontifex in hoc dispensare? rursus, an sine causa?

6. Respondeo ad prius; Etiam altero in- vito, sicut, altero invito, potest alter profes- sionem emittens dissolvere vinculum Matrimo- nii rati. Ratio autem est, quia id Christus Dominus reliquit prudentiæ Pontificis, non arbitrio contrahentium, ita ex Medina A- verla *g*

Respondeo ad posterius; Requirit justam, & *quæ. 2. mat. sec. 6. V. Extendit.* verò gravem causam, ut licitè Pontifex di- spenset, certum est: quia secus male uteretur potestate sibi concessa. Sufficientem autem causam esse, ferè omnes fatentur cum Sánchez, *h* si gravis damna, vel perpetua discordia, rixæque inter conjuges, conjunctivè pruden- ter metuantur, si mutua cohabitatio esse non possit eo, quod alteri supervenerit v. g. Lepra, cui remedium afferri nequeat, si perpetua sit sterilitas, & similia.

7. Docet Sanchez. *i* sufficientem esse cau- sam, si sit magna inæqualitas inter virum, & feminam. Id, nisi indè prudenter timean- tur rixæ, & discordiæ, malusvè exitus Ma- trimonii, ego non approbo; experimur enim non rarò, etiam inæquales ob insigne ali- quod donum amari. Expendantur igitur circum-

circumstantiæ, & mores personarum, nam sic tandem apparebit, an rationabiliter ad sit prædictus timor.

8. Ut vir promoveatur ad Episcopatum, non esse causam sufficientem, nisi id valde necessarium sit ad bonum commune, bene docet ibid. Sanchez.

9. At verò, ut validè Pontifex dispense, nullam requiri causam, quia Christus omnè circa hoc auctoritatem concessit Pontifici, nè relinqueret locum perplexitati, nonnulli putant, cum Henriquez, a sed tunc h. communitior, verior, & mihi certa sententia est, requiri causam justam, sicuti in dispensatione Votorum, & juramentorum communiter docemus, de quibus alibi dictum est.

§. II.

An Matrimonium Ratum dissolvatur per Professionem Solemnem?

Dissolvi, non est dubium, & ita definitum legimus in Tridentino. *d. Si Iuramentum, per solennem Professionem alterius cond. Trident. jugum non dirimi, anathema sit.* Alios Sacrorum Canonum Textus vide apud citatos, atque hæc definitio Tridentini cum sit absoluta, comprehendit omne Matrimonium ratum, etiam Infidelium venientium ad fidem, etiam altero invito, etiam post multos annos à contracto Matrimonio, si nondum sit consummatum.

2. Ex eadem definitione fit, ut conjux relictus in sæculo possit, non quidem statim post ingressum alterius in Novitiatum (quod certè vinculum Matrimonii non solvitur) sed post Professionem emissam, etiam si debeat expectari integer annus, imò etiam plus, ut si sponsa erat duodennis, quæ non poterit profiteri, nisi post quatuor annos, hoc est, donec compleat annum decimum sextum ex Tridentino, ut notat Sanchez, Pont. aliique apud Castropal. *f. fit, inquam, ut possit dictus relictus novum sibi Matrimonium conquirere post professionem alterius. Quod si Religiosus, qui antea fuerat conjux, deinde dispensetur à Pontifice de suis Votis solennibus, & egrediatur à Religione, poterit quamcumque eligere pro suo novo Matrimonio. Idque verum est, etiam si utriusque conjuges*

Religionem assumpsissent, & deinde similem dispensationem obtinuissent, poterunt enim cum aliis quibuscumque Matrimonio copulari. Ratio clara omnium horum est, quia jam ruptum fuit prius vinculum. Idque ex institutione Christi Domini, ut mox numero quarto.

3. Atque hinc etiam collige, ejusmodi Religiosum, qui olim conjux fuit, peccando contra Castitatem, peccare quidem Sacrilege contra Votum, non tamen committere adulterium, quia non peccat contra fidem datam in Matrimonio, cum jam Matrimonium, vinculo dissoluto, nullum ad sit, unde etiam sequitur, pari modo contra Castitatem ipsum (& quidem sacrilege) peccaturum, si copuletur cum eadem ipsa, cum qua contraxerat Matrimonium ratum, quia dissoluto vinculo, illa sua amplius non est. Id non ita esse, quando quis post divortium professionem emittit, quia divortium non solvit Matrimonii vinculum, dicemus infra cum de Divortio.

4. Quo autem jure hæc dissolutio fiat, hoc potèd controversum est apud DD. nobis tamen ex dictis quæstio remanet decisa: fit enim, ut superius indicavimus ex dispositione, quam Christus Dominus ob favorem Religionis, quæ est quædam mors spiritus, concessit Fidelibus, quamque per Ecclesiam ab ipso exordio nobis significavit.

Per Professionem cujus Religionis dissolvatur Matrimonium Ratum?

5. Jam verò ad majorem præcedentium explicationem, Inquires Primò, per cujusnam Religionis professionem, hæc dissolutio fiat?

6. Respondeo. Per ejus Religionis approbata à Pontifice Professionem, cujus Vota solennia constituunt verum Religiosum: hæc autem sunt, quæ legitimè obligant, tum ex parte profitentis, tum ex parte Religionis, nomine Ecclesiæ acceptantis. Hinc Vota emissà à Tertiariis, qui in læculo vivunt, vel etiam in aliqua Congregatione simul, sed non cum dicta solennitate, non dirimunt Matrimonium, dirimunt contra, si in Congregatione collegialiter vivant cum Approbatione Pontificis, quia tunc ea Congregatio esset vera Religio, h.

7. Hinc

a Henr. li. 11. de man. c. 8. nu. 11. lit. G. b. Ap. A. ver. q. 2. matr. sec. 6. V. requiritur

Lib. 4. in Decal. ubi 1. de disp. Juramen. ti. & Voti. matum, per solennem Professionem alterius cond. Trident. ses. 24. can. 6.

c. Sanc. l. 2. matr. d. 24. n. 27.

f. Ap. Castropal. d. 3. de spons. p. 2. §. 5. n. 2.

7. Hinc advertis, à Voto simplicis Castitatis nullo modo Matrimonium dissolvi, quia jam solenne illud non est.

8. Quid de Votis Ordinum Militarium? Respondeo. Si de militibus Sancti Jacobi, Alcantare, Calatraviæ, & similibus agas, eorum Vota Matrimonium non dirimunt, quia, esto, nonnulli, & quidem probabiliter, asserant, eos esse Religiosos, quia tamen ipsorum status non est incompatibilis cum Matrimonio, dirimere illud eorum Vota non possunt. Si verò agas de Militibus S. Joanni Hierosolymitani, vulgò Melitenensibus, sine dubio eorum Vota dirimunt, quia ii sunt veri Religiosi ex communi sententia, nec cum ipsorum statu subsistere Matrimonium potest. Lege Sperellum, & Leandrum, b qui affert Pontium restantem, ita Sacram Congregationem Cardinalium declarasse.

a. Serell. de iur. 2. l. nu. 44. b. Leand. de ma- trim. q. 14.

c. G. Hurt. de matr. diff. 6. nu. 24. d. Pont. lib. 1. cap. 6.

e. Gregor. XIII. Bull. de scin- dente Do- mino. f. G. Hurt. de matr. diff. 1. g. Suar. Tr. Relig. Tr. 10. lib. 4. cap. 2. h. Leand. l. c. qu. 13. i. Aver. q. 2. sec. 6. §. Dico pra- tera.

9. Per Vota Clericorum, vel Monialium prædictorum Ordinum, qui in Claustro vivunt, verique sunt Religiosi, Matrimonium dissolvi, rectè notat Sanchez loco citato, quia tunc illa Vota sunt solennia. In Claustro, dixi, nam Vota Clericorum Ordinum militarium (præter Ordinem Sancti Joannis Hierosolymitani) qui extra Claustra vivunt, cum sint ejusdem rationis, ac sunt Vota eorundem militum, eandem naturam sequuntur, nec dissolvere Matrimonium possunt, ut habet Hurtad. e contra Pontium.

An per Vota Biennii Societatis?

10. Quid de Votis biennii Societatis Jesu, Respondeo. Affermat Pontius, d quia hæc Vota licet solennia non sint, constituunt tamen Religiosum, & post Bullam Gregorii XIII. e sunt impedimentum dirimens Matrimonium illis superveniens, ergo, & dirimunt Matrimonium antea contractum.

11. Verùm Doctores nostræ Societatis, cum quibus est omninò sentiendum, negant, Valq. Sanch. Henriq. G. Hurt. f eisdem citans, & Suarius, g Adde non nostros, Leandrum, h qui citat Cornelium, & Ochagavi- am, adde, & Aversam, i qui advertit frustra contra prædictos conniti Pontium. Ratio est, quia jus dissolvendi Matrimonium ratum ex Institutione Christi Domini. inhæret profes-

sioni Religiosæ, eo modo, quo traditum, & explicatum est ab Ecclesia; at Ecclesia solum explicuit de professione sub solennibus Votis, non verò de professione sub Votis simplicibus, ut merito dixerit Tridentinum (per solennem professionem) quasi excludens omnem non solennem.

12. Propter eandem rationem Vota Formatorum Coadjutorum, sive temporalium, sive spiritualium in dicta Societate non dirimunt Matrimonium, quia, quamvis per illa ejusmodi Coadjutores incorporentur (ut loquitur Suar. k) ultimate Societati, tamen id k Suar. l. c. fit per Vota tantum simplicia, & non per solennia. Qui nostri instituti infcius velit cognoscere, in quo differant ejusmodi Vota simplicia Coadjutorum à Votis solennibus Professorum, adeat Suarium. l

l Suar. l. c. m Apud Pont. de matr. lib. 9. cap. 6. n Quod factum nar- rat etiam Vasq. p. 2. d. 156. c. 10.

Prædictam doctrinam nonnemo m confir- mare voluit ex facto n Sancti P. Ignatii, qui Coadjutori temporali, qui transit à Matrimonio rato ad Societatem, concessit solennem Professionem, ut feliciter, sic dissolveretur vinculum Matrimonii, quod dissolvi non poterat per Vota illa Coadjutorum. Optima confirmatio, sed nihilominus posset aliquis obstinate respondere, id fecisse S. Ignatium, ad omnem scrupulum amovendum, ut sic, posset conjux relicta in sæculo majori cum lesuritate Matrimonium aliud inire, si voluisset. Vera tamen, & sufficiens datæ doctrinæ ratio est; quia, ut dixi, hæc Vota Coadjutorum solennia nequaquam sunt.

An per Ordinem Sacrum?

13. Quid denique dicemus, de Voto Castitatis imbibito in Ordine Sacro?

Respondeo. Nequaquam ab illo dirimitur Matrimonium, idque est definitum in Extravag. Antiqua de Voto; etiam si Ordo sit Sacerdotium, iminò, etiam si sit Episcopatus, ut notat G. Hurt. o

Ex dictis vides, nec Ordines Sacros, nec quæcumque Ecclesiasticam dignitatem, nec Vota simplicia, sed solum Vota solennia, sive Religiosorum, sive Monialium dirimere Matrimonium ratum; ut autem aliæ causæ dirimant, requiri, ex probabili sententia, auctoritatem Summi Pontificis; sicuti §. præced. dictum est.

o G. Hurt. d. 8. de ma- trim. diff. 4. nu. 15.

Conjux volens profiteri, differre ingressum in Religionem non debet.

14. Inquires Secundò. Quo remedio urretur conjux, si alter prætextu volendi ingredi in Religionem differat ingressum, vel ingrediens modo in Novitiatum unius Religionis, modò alterius, solennia Vota procastinere?

Respondeo. Per Judicem præscribat ei terminum rationabilem peremptorium, ut profiteatur statim (sanè sumpto hoc, statim, mortali, & humano modo) vel ad conjugem relictum regrediat, ut fuscè Doctores. *a*

a Sanc. lib. 2. matr. d. 24. nu. 9.

Pont. lib. 9. c. 9. §. 10.

Castrop. de spons. p. 42. §. 5. nu. 3.

Cum animo ingrediendi Religionem, An liceat Matrimonium?

15. Inquires Tertio. Licetne mihi contrahere Matrimonium per verba de præfenti cum certo animo non consummandi, sed ad Religionem sine consensu mei conjugis evolandis?

Respondeo duobus dictis. Dico Primò, regulariter non licere, idque sub mortali. Ratio est, quia regulariter fit primo injuria uxori, quæ cogetur expectare sine Nuptiis, donec tu profitearis. Secundò, quia tua causa frustra fuerunt fortasse multæ expensæ factæ à tua Sponsa. Tertio, quia, si tu fortè non perseveraveris in Religione, cogetur uxor, cum suo dedecore te habere conjugem ex Monacatu.

Quartò, quia das ansam non paucis suspicandis, ipsam à te propter aliquod vitium fuisse relictam. Quintò, quia si fortè ideo vis, contrahere cum animo transeundi ad Religionem, quia Votum emiseras Castitatis, te exponis evidenti periculo consummandi Matrimonium, adeoque Votum violandi. Ita Sanchez *b* alii que quidquid dicat Pont. *c*

b Sanc. lib. 1. matr. d. 43. nu. 7.

c Pont. c. 12. cui adde A-

ver. qu. 2. sec. 6. V.

Absolute

Coninck d. 23. d. 3. n. 5

G. Hurt. d. 2. de matr. diff. 5. sine

c Pont. lib. 6. c. 1. n. 5.

non consummandi, & resarciendi damna, si

quæ sint. Secundum, si illa Matrimonii con-

tractio tibi esset medium necessarium, ut pos-

ses ad Religionem transire, ut, si v. gr. esses car-

ce reclusus, nec aliud remedium evadendi occurreret, nisi cum illo animo Matrimonium contrahere. Quod si tua Matrimonii contractio esset necessaria ad honorem puellæ restituendum, quam antea v. gr. violaveras, & ad ejus prolem legitimandam, tunc enim verò non modo non posses ad Religionem ire, sed obligaberis, juxta alibi dicta, Matrimonium verè contrahere.

An prædicta dissolutio Matrimonii Rati liceat ob finem recedendi ab uxore molestia?

18. Inquires Quarto. Si quis dicto Matrimonio tantummodo Rato ligatus, solum, quia ipsi displicet uxor, eligat Religiosam Professionem, tanquam minus sibi malum, peccabitne?

Respondeo. Videtur hic licitè uti jure suo posse.

Subinquires. Quid, si notabile damnum venerit feminae, quæ difficillimè alterum virum invenire fortasse poterit?

Respondeo. Adhuc videtur vir (præscindendo ab alio inconveniente) uti posse jure suo: neque enim Caritas illum obligat cum notabili suo damno, ad feminae commoda. Multò magis, quia damna prædicta, per accidens, & indirectè evenirent. Adde, non irrogari injuriam feminae, quia etiam ipsa parem habet potestatem, & sub hac implicita conditione contraxit uterque, ut, quando cunque Matrimonium non fuerit consummatum, posset alter ad Religionem proficisci. Ita in simili respondet Sanchez. *d*

d Sanc. lib. 1. matr. d. 24. nu. 17

§. III.

De bimestri concessio Sponsis ad deliberandum de Religione assumenda.

I. QUAMVIS semper, ut modò judicavi, etiam invito altero, possit conjux alter ad Religionem transire, Matrimonio nondum consummato, tamen dicto conjugis, sive Mari, sive feminae Sacri Canones concedunt bimestre (non necessario ex Sanchez *e* com- *e* *Sanc. lib. 2. matr. d. 24. nu. 17* plectens sexaginta dies, sed dies illos, secundum, quod occurrunt eo tempore, quo de præfenti contrahitur Matrimonium) bimestre, inquam, numerandum de momento ad momentum, à puncto Matrimonii contracti, usque

usque ad ingressum in Novitiatum, in quo bimestri possit uterque conjux, deliberare, an velit statim Religionem eligere, quo electo, possit ad illud liberè convolare. Quæ omnia habent, & probant DD. quos citat, sequiturque Castrop. a addens, hunc terminum duorum mensium posse ex causa à Judice coartari, vel prorogari.

2. Est autem notandum discrimen inter hoc bimestre, & reliquum tempus consequens, nam, intra dictum bimestre, conjux potest licitè negare debitum alteri, etiam enixè petenti, quia in spatio illius temporis datur illi facultatem non reddendi debitum, ne scilicet fiat ineptus ad Religionem, at, exacto bimestri, obligatur reddere, vel, si reddere nolit, obligatur, statim moraliter, Religionem ingredi, quia jus illi amplius non suffragatur; licet, si de facto ob causam aliquam Matrimonium non consummetur, etiam possit, quamvis altero conjuge in viro, ad Religionem evolare; Ita DD. omnes. b

3. Quantum debeat conjux relictus in sæculo expectare, ut legitimè queat aliud Matrimonium inire, diximus §. præced.

Nolens ingredi Religionem, an possit negare debitum in primo bimestri?

4. His habitis tanquam certis: Inquires Primò, An liceat conjugi denegare, in illo bimestri debitum, tamen si firmus sit fenolle ad Religionem transire?

Respondeo. Probabilius est, licere, quia, qui noluit in priori mense animum Religioni adjicere, poterit in posteriori, quare habet jus custodiendi aptitudinem ad Religionem. Ita Sanchez, & Pontius loco citato. Non nego interim probabile etiam esse cum Coninch, & Gasp. d. Hurtad. non licere; quia dici potest, id solum concessum esse iis, qui animum actu habent deliberandi de Religione.

Sponsa coacta à Sponso in primo bimestri.

5. Inquires Secundò, An, si maritus (quem, quia nondum consummavit Matrimonium, solemus etiam vocare Sponsum) an, inquam, maritus in primo bimestri, si cogat vi uxorem omninò renitentem ad copulam, possit nihilominus uxor uti privilegio Religionem assumendi?

Respondeo. Quamvis coacta fuerit copula, unde mortaliter tunc peccaverit cogens ex Sanch. e dicunt tamen aliqui, & quidem probabiliter, coactum non posse amplius vinculum Matrimonii dissolvere, quia jam Matrimonium est consummatum, & conjuges sunt effecti una caro. nihilominus probabilius est posse uxorem coactam in Religionem ingredi, quamvis non dissolvatur vinculum, quia non debet quis ob injuriam ipsi factam privari jure, quod habet.

6. Dixi (in primo bimestri) nam, si, eo exacto, dicta uxor compellatur (saltem quando non apparet, statim conjugem velle in Novitiatum ingredi) cum tunc ei non fiat injuria, (obligatur enim reddere debitum) non poterit dicto privilegio frui.

7. Illud necessariò nota, cogentem, nec posse Matrimonium novum inire, nec Religionem profiteri, quamvis profiteri, coacta juxta posteriorem sententiam possit: Ratio est, quia, cum remaneat vinculum, non liberatur conjux ab obligatione Matrimonii, quam liberationem ideo potuimus concedere coacto, quia non debuit ob injuriam alterius suo jure privari; Id, quod non militat in cogente.

Sponsorum copula, an Matrimonium consummet?

8. Inquires Tertiò, Si Sponsi ante contractionem Matrimonii per verba de presenti copulam habuissent, essetne ejusmodi Matrimonium consummatum, quamvis post verba de presenti nondum subsequuta sit nova copula?

Respondeo, Non esse consummatum, quia Matrimonium non consummatur, nisi per copulam maritalem; & quamvis ad legitimandam prolem retrorahatur Matrimonium, quia ob bonum prolis jura fingunt perinde, ac Matrimonium legitimè contractum antea fuisset, non tamen retrorahitur ad effectum ut ceaseatur matrimonium consummatum, &, ut sic, amittant, quantum est ex hoc capite, conjugum privilegium, de quo loquimur; quia, ut indicat g Sanchez, id nunquam jura sinxerunt.

CAPUT

e Sanc. lib.
2. matr. d.
22. nu. 15.
f G. Hurt.
d. 8. nu. 7.
diff. 9. ci-
tans Pont.
& Sanch.
Aver. qu.
23. matr.
sec. 10. V.
Melius.

g Sanchez. d.
21. nu. 13.
G. Hurt. d.
8. matr.
diff. 9. n.
23. V. Ad-
demus.